

6.4 Práce s výsledky NIQUES na úrovni vzdělávacího systému

Výsledky NIQUES je v současné době možno využít ke sledování rozdílů mezi žáky, školami, regiony. Velké rozdíly mezi školami či regiony by svědčily o tom, že žáci v různých školách a regionech opouštějí povinné vzdělávání s velmi odlišnou výbavou. To by bylo důležité zjištění pro tvůrce vzdělávací politiky, neboť úkolem povinného vzdělávání je poskytnout všem žákům kvalitní vzdělání bez ohledu na to, z jakých rodin pocházejí a do jaké školy chodí.

V budoucnosti lze očekávat, že bude stanovena jakási norma odpovídající minimálnímu vzdělávacímu standardu, který by měli žáci naplňovat na výstupu z 1. a 2. stupně povinného vzdělávání. Na základě této informace bude možno usuzovat, jaký podíl žáků naplňuje požadavky rámcového vzdělávacího programu a jak se situace liší v jednotlivých oborech vzdělávání. Vzhledem k tomu, že je plánováno provádět šetření opakovaně na reprezentativních výběrech žáků, poskytnou nám výsledky v budoucnu informaci, jak se naplňování RVP mění v čase, a také, jak se mění rozložení žáků, kteří standard nenaplňují. Tedy zda se tito žáci koncentrují v některých školách či regionech. Tam by potom bylo vhodné zaměřit cílenou podporu. Pro školy pak budou výsledky NIQUES představovat cennou informaci o tom, zda se jim daří všechny žáky vybavit základním penzem vědomostí a dovedností a případně se zaměřit na oblasti vzdělávání a skupiny žáků, kde se to nedaří.

Mezinárodní výzkumy vědomostí a dovedností poskytují informaci o rozložení výsledků již nyní. Nezaměřují se však na všechny obory vzdělávání a nejsou odvozeny od českého kurikula, tedy z nich není možno usuzovat na naplňování rámcového vzdělávacího programu.

6.5 Co lze a co nelze očekávat od testů a testování

Testy umožňují získat efektivně informaci o vědomostech a dovednostech velkého množství žáků, které jsou vzájemně porovnatelné. Na jejich základě si můžeme učinit představu nejen o průměrných výsledcích, ale i o jejich rozložení, tedy o tom, jak se liší výsledky jednotlivých žáků, tříd, škol a regionů. Pravidelná administrace navíc umožňuje sledovat vývoj v čase. To je důležité na úrovni vzdělávacích systémů, ale i na úrovni jednotlivých škol.

Testy umožňují školám a učitelům zjistit, jak se jim daří vybavovat své žáky základními vědomostmi a dovednostmi. Tato informace je zpravidla poskytována na základě srovnání s jinými školami. Jak bylo ukázáno výše, získáváme informaci o výsledku žáků naší školy a jednotlivých tříd v rámci jednotlivých předmětů a jejich dílčích oborů. Pokud se testování opakuje, můžeme sledovat, jak se mění relativní postavení naší školy ve srovnání s ostatními školami. Na základě znalosti kontextu, ve kterém škola pracuje, a složení žáků jednotlivých tříd a ročníků mohou pedagogové z celkového srovnání získat užitečnou informaci o kvalitě vzdělávacích výsledků v jednotlivých předmětech a dílčích oblastech a jejich vývoji. Tato informace slouží zpravidla vedení škol pouze jako základní potvrzení toho, že se v jejich škole či v jednotlivých třídách neděje z hlediska základních vzdělávacích výsledků nic mimořádného, respektive že si případné výkyvy dovedou dobře vysvětlit. Pokud test poskytuje informaci o tom, zda žáci naplňují stanovený vzdělávací standard, je jako potvrzení dobré práce školy ještě užitečnější.

Plošné testy mají však malý potenciál poskytovat zpětnou vazbu podporující učení jednotlivých žáků. To má několik důvodů. Zaprvé jsou zpravidla administrovány na výstupu z jednotlivých vzdělávacích stupňů, tedy v době, kdy žáci daný stupeň opouštějí, a učitelé, kteří jsou o jejich výsledcích informováni, s žáky nebudou již dále pracovat. (Není tomu tak samozřejmě vždy, některé vzdělávací systémy se snaží v rámci plošných testů poskytovat zpětnou vazbu dříve